

NÉPÜNK

KERESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Oradea Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **WASSERSTROM SÁNDOR**
Felelős szerkesztő: **LEITNER ZOLTÁN**

ELŐFIZETESI ARAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknél és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei.
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80.
P. 25-15, S. 30-20. Dinár 200-180.

Legsürgősebb feladat

Az erdélyi zsidóság intézményes fennmaradásának legfőbb instrumentuma, úgy mint a múltban, a jelenben is; a hitközségek. Ha pedig a jövő generációk részére s biztosítani akarjuk azt, amit öseinktől átvetünk, akkor legegységesebb kötelességünk, hogy ezeket az intézményeket, legfőképpen a hitközségeket, úgy konzerváljuk, a maguk kiépített strukturájában, hogy azok pillérei biztos alapon nyugodjanak.

Az egyik ilyen legfontosabb pillér, a hitközségi alapszabályok. Azok a pontokba szedett szabályozó és mindenre kiterjedő elgondolások, amelyek valósággal törvényei kellene legyenek az egyes hitközségek létének és sikeres további működésének. És ezzel kapcsolatban rá kell mutatnunk arra a kétségtelen tényre, hogy az erdélyi hitközségek alapszabályai idejüket múlták. Elviharzott az idő fölöttük, mert még más impérium idején készültek. Elmúlt az idő fölöttük, mert a mai viszonyok mellett sok olyasmint nem ölnek fel, amelyet a változott viszonyok hoztak magukkal. Már pedig ezek az elavult és sok tekintetben hiányos szabályok csak úgy tudnak továbbra is konzerválni, ha felrészítjük őket, a mai idők követelményeinek megfelelően. Nem más, mint látszólagos ellentét: felrészíteni — hogy konzerváljon. Ez természetes a jelen esetben, mert csakis, úgy tudjuk megvédeni ezt a fontos zsidó intézményt, ha bizonyos szempontokból átdolgozzuk. Nem mondjuk, hogy „modernizáljuk”, hanem adjuk meg pontokba foglalva azokat a lehetőségeket, amelyeket a változott idők parancsoló szükségé tesznek.

Egyetlen testvérünk se mondja azt, felesleges szemlélet után, hogy ez egy „nem fontos” ügy. Át itjuk és hirdetjük, hogy létünk alapja függ ettől. Nem a zsidóság léte, hanem hitközségeink léte, vagy nem léte. Mert hiszen ezek az újonnan elkészítendő alapszabályok lesznek hivatottak arra, hogy autonómiánkat, amelyet az erdélyi zsidóság egyik legnagyobb kincsének tartunk, ne veszítsük el. Autonómiánk függ ettől. Az a jogunk, amelyet minden oldalról kihezdtettek, s ezáltal nem kell másra rámutassunk, mint a Központi Iroda bizonyos tulkopásaira és szatmári harcokra. Súlyosbítja a mai helyzetet az is, hogy a kultusz-törvény végrehajtása is sok tekintetben ez ügy rendezetlensége miatt késik és lényeges hiányossága az is, hogy emiatt nem működik az Orth. Központi Iroda sem olyan alapon, ahogy annak lennie kellene. És mindennek csak az az oka, hogy nincsennek hitközségeinknek új alapszabályai. Olyanok, amelyek biztosítják kormányhatósági jóváhagyással mindazon jogokat, amelyek az egyes hitközségi tagokat hitközségeikkel szemben megilletik, valamint azokat, amelyeket a hitközségek gyakorolhatnak híveikkel szemben.

A clujai hitközség jár elöl jópéldával, amikor ezt a munkát lassankint tétő alá hozza. Ott már készen áll az új alapsza-

bály, amely paragrafusokba szedi mindazt, amire fentebb céloztunk. Nem felejtve el, minden későbbi viták és veszekedések megelőzéséért, a proporcionális választójog alapszabályokba való iktatását sem.

Ha azt akarjuk, hogy kikezdett autonómiánk, amelyeket 70 esztendőn keresztül őriztünk, ne hulljon ezer darabra, ha azt

akarjuk, hogy nyugodtan nézhessenek hitközségeink tagjai és azok vezetői a jövőbe, akkor a leghatározottabban azt kell mondjuk: legfontosabb feladata minden nagy és kis hitközség vezetőségének az, hogy a legközelebbi időn belül készítsék el új alapszabályait, amelyet azután egyesült erővel fognak jóváhagyni a kormányval.

S mert ez legfontosabb feladatunk, oda kell hatni minden zsidó közéletben dolgozó felelős tényezőnek, hogy ez a munka minél előbb tétő alá jusson!

Kormányt buktat a zsidópolitika Magyarországon?

Budapest. — A magyarországi iskolákon rövidebb hosszabb időközökben még mindig állandóan tartanak az antiszemita zavargások, amelyet a Gömbös kormány példás eréllyel igyekszik elfojtani. — Ugy látszik azonban, hogy az egyetemi diákság a Gömbös kormányon kívül álló körök támogatását élvezti, amely egy esetleges kormányváltást is magával vonhat. Jól értesült körök szerint Horváth kormányzó és Gömbös miniszterelnök között elhidegült a viszony. Gömbös ugyanis, mint volt fajvédő politikus, ma már belátta, hogy az antiszemita barbárság és a kilengé-

sek nemcsak külföldön vannak ártalmára az országnak, de a belső konszolidáció elé is akadályokat gördítenek. A fejtvedők ezzel szemben, akik a kormányzó támogatását is bírják, nem szívesen látják az antiszemita tábor erőteljes elnyomását.

Budapesti politikai körökben azzal számolnak, hogy az új miniszterelnök-jelölt Keresztes-Fischer, jelenlegi belügyminiszter lesz. Ennek az irányzatnak megvalósításán fáradozik Eckhardt, a kisbirtokosok vezetője is, aki egykor a radikális fajvédők csoportjához tartozott.

Pogromra uszít a horogheresztes sajtó

Nürnberg. A „Stürmer” egyik legutóbbi számában arról ad hírt, hogy a bajorországi Siraubing közelében egy erdőben több, lövésektől eredő, halálos sebbel, holtan találják Selz lövéseskedőt. A „Stürmer” azt írja, hogy a meggyilkolt Selz nyilván uszorás volt, bár egyetlen szóval sem emlékezik meg arról, hogy a nyomorúság megindult volna. A szerencsétlen Selz-et egészen biztosan konkurensei ölték meg, amit „Stürmer” is minden kerteles nél-

kül bevall, de hozzáteszi, hogy nagyon helyén valónak látja ezt a gyilkosságot, mert Selz egy zsidó uszorás volt. „A német ifjuság bizonyára örülni fog, hogy az igazságszolgáltatás örök törvényei visszafizették a zsidó Selznek a német nemzetet elköveleit gaztetteit”. A német ifjuság tehát örülni fog, hogy Selz zsidót meggyilkolták. Hitler ifjak és Hitler-leányok vegyetek is példát a meggyilkolt Selz zsidó esetéről!!

Új alapszabályokat készít a clujai orth. hitk. vezetősége

(Cluj). Szerdán, január 24 én délelőtt fontos ülést tartott a clujai orth. zsidó hitközség előjárósága. A gyűlésen Biró Andor hitközségi elnök elnökölt. A tárgysorozat legfontosabb pontja a hitközségi alapszabályok módosítása volt. Az elnök rámutatott arra a nagy fontosságú tényre, hogy amíg a regáli hitközségek egymásután készítették el új alapszabályukat és hagyják jóvá a kormányval, addig az erdélyi hitközségek, kivéve néhány neolog és statusquo hitközséget, ezt a kérdést, saját érdekeik rovására, mostanig nagyon elhanyagolták. Pedig ez a kérdés azért is megoldandó, mert nagyon nagy zsidó érdek fűződik hozzá, meg azért is, mert a bucaresti kormánykörökben is elvárják már a hitközségek vezetőségétől, hogy végezzék el ebben a kérdésben, reájukváró feladatukat.

Dr. Pollák Sándor, a hitközség ügyésze olvasta fel ezután az általa elkészített alapszabálytervezetet, amely igen alapos jogász munka és főleg az emelendő ki, hogy megvalósítja a proporcionális választójogot. Ez azért igen lényeges, mert ha megvalósul a

hitközségekben, akkor a mindenkor vezetőség olyan arányban fog kialakulni, ahogy a hívek arányszáma azt megköveteli. Nem lesz lehetséges, hogy néhány szavazat miatt, egy igen tekintélyes hányad, mint kisebbség, ne szolhasson bele, a hitközség ügyeibe. Az alapszabálytervezetet az előjáróság elfogadta és rövid idő múlva a közgyűlés elé terjeszti jóváhagyás végett.

A hitközségnek a szefárdokkal való vitája ügyében, úgy határozott az ülés, hogy egy választott bíróság döntése elé viszi a kérdést és ebbe a bíróságba a hitközség megbízásából a tagokat a közgyűlés fogja kijelölni. Az évi zárszámadást is beterjeszti Biró Andor elnök, amely oly kedvező számadatokat mutat, hogy elnök javasolja, hogy az eddigi 30%-os gabellaredukciót még további redukciónal egészítsék ki. Ez a legjobb bizonyítéka annak, hogy a clujai hitközség mai vezetősége hivatása magaslatán áll és cél tudatosan dolgozik a hitközség erkölcsi és anyagi fellendülése érdekében.

A Harmadik Birodalom krónikája

Julius Streicher lapja, a „Stürmer“ követeli, hogy a zsidók a jövőben ne alkalmazhassanak német leányokat és asszonyokat. Ugyanebben a számban a zsidó gyárak kiszállítását is követeli a „Stürmer“.

Az árja-paragrafus sulyosan érintette a német evangélikus lelkipásztorok nagy részét is. Számosan Svájcba menekültek és kérik az ottani egyházól felvételüket.

A kölni rögtönítelő-bíróság 6 havi fogházra ítélte Kahn Leo 50 éves utazót, aki állítólag rossz üzletmeneleiről panaszkodott. A náci sajtó megjegyzi, hogy az ítélet azért volt ilyen „enyhe“ mert a vádlott büntetlen előéletű és katonai szolgálatot teljesített a háború alatt, sőt birtokában van a vaskereszt és a vitézségi éremnek is. Kahn visszautasította a vád állításait és hivatkozott arra, hogy a koronatanu elmebajos. A bíróság azonban ezt a „csekélységet“ nem vette tekintetbe.

A rögtönítelőbíróság 15 havi fogházra ítélte Ruth Steinberg, amerikai asszonyt, aki átutazóban a Saarbrückeni „Freiheit“-ot olvasta, amely éles Hitlerellenes politikát folytat.

Az eddig érvényben lévő iskolatörvények értelmében az iskolabizottságban a helység rabbijának is részt kellett venni. Az új törvényrendelet kizárja a rabbikat a bizottságból.

A „Lausitzer Kampfblatt“ felhívja az összes németországi zsidó parasztokat, hogy hagyják el a földjeiket, mert pusztán létezésükkel is provokálják a német nemzeti érzést.

Egy újabb törvényrendelet értelmében a zsidó ifjuság szabadon kitanulhat bármilyen ipari foglalkozást.

A „Völkische Beobachter“ közli, hogy Wilhelm murnauti közjegyző a napokban bontotta fel a Hochriedben elhunyt amerikai dr. James Loeb végrendeletét. A végrendelet a murnauti községi tanácsra 20.000 dollárt hagyott a betegek és a szükségben levők számára létesítendő alapítvány céljaira. Müller városi tanácsos 25.000 dollárt kapott. A többi közalkalmazottak is jelentékeny végrendeleti jutalomban részesültek a zsidó hagyományozó részéről.

A németországi zsidó cégek a lehetőség szerint kimentik az országból vagyonukat és igyekeznek kivánni orolni az országból. A nyomástó gazdasági viszonyokat ez még jobban kimélyíti. Különösen a textil és acélpárbán dolgozó zsidó cégek menekültek ki a Harmadik Birodalomból és vitték ki nagyrészt gépeiket is. Ezek a külföldre átépített üzemek természetesen sulyos károkat okoznak a német iparnak. A Solingen borotvapenge gyárat érintette rendkívül sulyosan az a kivándorlási folyamat, ugyanígyra, hogy Solingen városának tanácsa, kérte a kormányt, hogy tiltsa be a zsidó cégek Németországból való kivándorlását, mert ez katasztrófába sodorja a német acélpárb ezen legerősebb centrumát. Így kerül tragikomikus ellentmondásba a horogkeresztes politika önmagával.

Antiszemita izgatások Jugoszláviában. Belgrad. — A délszerbiai Bitolj vidéki város az elmúlt héten antiszemita tüntetés színhelye volt. Egy fiatal emberekből álló csoport meglátogatta a város összes kávéházait és ott inzultáltak a zsidó vendégeket. A hatóságok szigorú utasítást kaptak, hogy a jövőben a legerélyesebben akadályozzák meg a hasonló kilergéseket. Ugyanezen hírrel egyidejűleg számos olyan hangokkal találkozunk a külföldi zsidó sajtó, melyek szerint Jugoszláviában is véget ért a békés, antiszemita mentes periódus. Hitler uralomra kerülése óta itt is szisztematikus horogkeresztes propaganda folyik. Különösen két hírlap a belgrádi „Mali Novini“ és a zágrábi „Sensacija“ fejt ki vérlázító antiszemita izgatást.

A német sajtószolgálat jelenti, hogy Lodzban a zsidók következetesen folytatják németellenes bojkottjukat, amely rendkívül érzékenyen érinti a német cégeket. Legutóbb az egyik lodzi színház mozgó színpadja Kiepurá egyik híres filmjét, amelyet gyorsan le kellett venni a műsorról, mert a zsidó közönség bojkottálni kezdte a filmszínházat.

Közel az éhhalálhoz!

Megdöböntő nyomor pusztít a lengyel zsidó gyermekek között

Varsó. — Amit a lengyelországi napisajtó a zsidó gyermekek nyomoráról naponta közöl, az meghalad minden reális fantáziát. Ime néhány apró részlet, amelyek dokumentális erővel világítanak rá a zsidó gyermekek katasztrófájának mélységeire.

A „Jüdische Volkszeitung“ közli: „A Murnover tér villamosmegállójánál tegnap délután 4 gyermeket — 3 leányt és egy fiút — találtak. A gyermekek félmeztelenek voltak és hihetetlen módon le voltak soványodva. A fagyos hidegben a gyermekek összevart zsákokba burkolóztak. Hosszu órákig állottak a villamosmegállónál, míg rájöttek, hogy szüleik elhagyták őket.

A gyermekek semmi szín alatt nem akarják családjuk nevét közölni, sőt még szüleik lakhelyét sem. Csak keresztnévüket közölték. Kiderült, hogy Chaja 10 éves, Gifel 8, Roza 7 és Izrael 5. Elmesélték, hogy apjuk már hosszú évek óta munkanélküli és az utóbbi időben sulyosan megbetegedett. Minden ingóságuk már a zálogházban van. Fa, vagy szén emlékeztetik óta nem volt lakásukban. Mielőtt szüleik a városba hozták őket, hosszán csókolák valamennyit és sirtak. A gyermekeket a gyermekotthonba helyezték el.

A lap közöl egy esetet, midőn egy ház tornácán egy négyhetes csecsemőt találtak egy abroszba csavarva és mellette a következő tartalmú cédula feküdt: „Szereit embertársak! Ennek a gyermeknek szülei még rövid idővel ezelőtt állásba voltak és megkeresték a legszükségesebbet. Néhány hónap óta azonban mindketlen munkanélkülivé váltak. Helyzetünk rendkívül nehéz. Halvány kilátásunk sincs, hogy újra munkát tudjunk kapni. Ehezünk. A gyermek anyja nincs abban a helyzetben, hogy táplálékot adjon. Vérző szívvel válnék meg egyetlen gyermekünktől, aki vér és húsa, a mi vérünkéből és húsnkból. Adjuk őt az emberi könyörületnek, hogy neveljék őt a társadalom hasznos tagjává.“ A cédula alá mindössze annyit van írva, hogy „A kétségbeesett szülők“. Megállapítást nyert, hogy a csecsemő zsidó és átadták a zsidó lelencháznak.

A zsidó sajtó közli továbbá, hogy Pava-jalban 2 gyermeket találtak az uccára és házak elé téve. Az egyik gyermek mellett ugyan csak cédula feküdt, amelyen az anya írja le nyomoru helyzetét és így végzi sorait: „Át adlak téged szívem, drága vérem, idegenek nevelésének. Kívánom neked, hogy jobb életed legyen, mint a te szerencsétlen anyádnak.“ A másik gyermek mellett levő cédula így kezdődik: „Könyörületlen zsidók!“ — majd a továbbiakban a szülők reménytelen nyomoráról fest borzalmas képet.

A lengermi lépők megrendítő eseményről számolnak be. Simon Sobel lengermi zsidó technikus, aki a színházban volt alkalmazva, mintegy félével ezelőtt elvesztette állását. Rövidesen nem volt többé a családjának mit ennie. Az asszony nem tudta tovább nézni 3 éves gyermekének kínjait és elhatározta, hogy véget vet nyomoruságának. Férje borotvájával elvágta a gyermek nyakát, majd önmagával végzett. Hátrahagyott levelében ezt írja: „Megváltok az életről, mert nem bírom tovább a nyomoruságot.“

Ez csak néhány példa a lengyel zsidóság katasztrófális helyzetéről. Zsidó anyák az uccára teszik gyermekeiket, mert nem találnak más

A német horogkeresztes propaganda az új agitációs lázítások kíséretében fáradhatatlan munkát felelt. Minthogy az amerikai Egyesült Államokban is sulyos szankciókat léptettek életre német agitátorok ellen, a náciok most új közzéhoz folyamodnak. Megszervezik a Németországban élő külföldi „árja“ állampolgárok és azokat itatják át „nemzeti“ érzéssel, hazatérve, ők saját házájukban hirtessék horogkeresztes eszméket.

kiutat. Zsidó anyák magukkal viszik a szegény gyermekeiket, mert nem tudják elviselni szegényeskedésüket.

Az éhség kegyellennül pusztít a lengyel zsidóság között. A nyomor kiáltásai nap napra hangosabbak lesznek és nincs se egy biztató fény sugar, amely a hihetetlen zsidó nyomorra megváltást hozna...

A Központi Iroda elnöke Bucurestiben

Amint cluj-i tudósítónk jelenti, Wézelbert főrabbi, a Központi Iroda elnöke két héttel ezelőtt a fővárosban tartózkodik, hogy ott néhány zsidó közösséget érdeklő ügyet a miniszteriumban elintézzon. Többek között a hitközségek portómentességének ügyét.

Életbelépett Palesztinában a községi tanácsok megválasztásáról szóló rendelet. Jeruzsálem. A palesztinai kormány a napokban tette közzé a községi tanácsok megválasztásáról szóló rendeletét. Egyelőre 2 helységben választanak községi tanácsokat. A főkormányzó állapítja meg mindenütt a tanácsosok számát. Jeruzsálemban és Haifában két tanácsot is kinevezhet. Ő nevezi ki egyenként a polgármestert és a polgármestert is tanácsosok közül és hatáskörébe tartozik, hogy megfossza őket mandátumuktól. Telavivyi kivétellel minden 25 évét betöltött palesztinai illetőségű polgárnak szavazati joga van. A 30 évét betöltötteknek passzív választói jogot biztosít a rendelet, azonban csak akkor, ha vagyona után évenként 1, illetve 2 font adó fizet. Tel-Avivban ezzel szemben minden 25 évét betöltött palesztinai polgárnak, férfinak és nőnek egyaránt, aktív és passzív választói joga van. A palesztinai zsidó lakosság nem nagy örömmel vette tudomásul a községi tanácsok életbeléptetéséről szóló rendeletet, mert a főkormányzó már több ízben kijelentette, hogy a községi tanácsok megválasztása után sor fog kerülni a törvényhozó testület (parlament) beiktatására is, amely a népszövetségi mandátum teljes megszűnésével volna egyenlő.

Jugoszláviai előfizetőink figyelmébe! Köszöljük a jugoszláviai előfizetőinkkel és olvasóinkkal, hogy kiadóhivatallal megbizottunk, Lebovits Jakob ur, a közeli napokban Jugoszláviába érkezik, hogy ott számunkra előfizetői és inkasszó munkát végezzen. Kérjük előfizetőinket és olvasóinkat, hogy őt munkájában támogatni szíveskedjenek.

Borah szenátor a nemzetiszocializmus ellen. Newyork. Borah szenátor, az amerikai szenátus külügyi bizottságának elnöke, egy nyilvános beszédében többek között a következőket mondotta: Az olyan politikai mozgálmom, az isteni fizparancsolatot a Führer által kinyilatkoztatott elvekkel akarja felcserélni, olyan elvekkel, amelyek a személyi szabadság megsemmisítését, a származás és a vallás üldözését, a népjogok feloldozást jelentik, nem nyerhetik el a mi megértésünket, sőt az amerikai nép legélesebb ellentétével találkozunk. Nincsen ugyan semmi okunk arra, hogy megijedjünk ettől a mozgálmomtól, de nem maradhatunk közönyösek politikájával szemben.

1934 január 26

HETI GLOSSZÁK

Brutalitás és tapintatlanság találkozhatnak

Az eset röviden a következő: Helena Bentwich asszony, akinek férje korábban palesztinai főügyész volt, kinos incidens közepontjába került Saarbrückenben. Bentwich munkatársa James Macdonaldnak, aki a németországi menekültek ügyének népszövetségi megbízottja és ő vette magához munkatársul az egykori palesztinai főügyészt. Felesége a franciától megszállott Saar vidék fővárosában az utcán állott a villamosmegállónál és cigarettázott. Egy náci arra járt és azon a címen, hogy „német asszony nem cigarettázik” előbb feledősségre vonta, majd megütötte az asszonyt és kitépte szájából a cigarettát. Közben Bentwichné asszony hivatkozott arra, hogy ő angol állampolgár, hogy ezen területen nem Hitler és Göring az ur és itt a Népszövetség dirigál.

Az eset nagy felzúdulást keltett, mi pedig következő kommentárt írhatunk hozzá. Norman Bentwich, mint palesztinai főügyész, nem valami kellemes emléket hagyott maga után Palesztinában. Mindig azon igyekezett, hogy az angol és cionistaellenes arab körök sympátiáját megnyerje. Így az 1929-es zavargások után az „arab áldozatok” javára indított gyűjtésben is részt vett, de szerencsére az arabokban volt annyi józóság és visszautasították. Amikor felmentették állásából, nem siettek a zsidók utána. Ez a saarbrückeni incidens pedig azt mutatja, hogy a német náci brutális és nyers volt, amilyen egy ilyen hitlerista tud lenni. De tartozunk az igazságnak azzal, ha megírjuk, hogy Bentwichné asszony sem volt nagyon tapintatos. Ne cigarettázott volna az utcán, hanem otthon. És ha szólnak neki, ne tartson filippikákat az ucca közönségének. Azt hisszük, hogy Bentwich ur jobban teszi, ha felesége önagyságát ezentúl nem viszi hivatalos újaira, hanem otthon hagyja. Mert a zsidóknak ezzel sem szerzett nagy örömet, és az angolok sem lesznek büszkéek egy ilyen angol lady-re.

Max Schmeling nem boxol többé zsidóval

Még élénk emlékeztetésben él a közvéleménynek az a csúfos knock-out, amellyel a zsidó Max Beer leterítette a Harmadik Biro-

dalom fényét és büszkeségét, Max Schmeling nehézsúlyú német boxolót. A germán félisten ott feküdt alétlan és vérző álkapocsos a ringben, mielőtt Max Beer-t, a győzött ünnepléssel kitörő lelkesedéssel az extázisban lévő publikum... Mindez talán nem is okozott volna nemzeti gyászt a német birodalomban, ha a győző, a Max Beer, aki elvitte Schmeling orra elől a pálmát, „rendezett felekezeti” lett volna, vagy talán zulukafer, vagy indán nemzetségből származott volna. De az olvasó talán sejt, hogy Max Beer-nek nem ez volt a bűne és a Harmadik Birodalomnak nem ez a szégyene. Max Beer zsidó volt... Gyapjas hajja, izmos zsidó legény, akinek nincs egyetlen árja őse sem. És éppen ez a Beer, ez a szemita, ez az alacsonyrendű vértüségű terlettel le a teuton hőst, a germán félistent. Nem csoda ha gyászba öltözött a német sport... Most azonban újabb szenzációja van a sportvilágnak. Max Schmeling lemondta a Csikágóban King Lewinsky-vel megfartandó boxmérkőzését, azzal az indokolással, hogy azt tudtán kívül kötötték meg. — King Lewinsky ugyanis szintén zsidó. — Lehet, hogy Schmeling midőn lekötötte ezt a mérkőzést, nem volt eléggé óvatos és nem érdeklődött ellenfele vallása felől. De jött a felsőbb hitleri parancs és megfenyítette Schmelinget. Erre ő lemondta a mérkőzést.

Hitleréknek nyilván igazuk is van. Mert nem szeretik a szerencsejátékot. Nem szeretik különösen a hazardírozást. Ez a Lewinsky végtére szintén szemita, és ezen a ponton már gyászos tapasztalataik vannak. Mi lesz, ha Lewinsky, a nagy rivális újra knockautolni fogja Schmelinget. Az őráj, a germánt, a német nemzet szemfényét? — Hogyan fog újra hahotázni az egész világ és hogyan fogják sárhataposni, a germán nimbuszt? Hiába no, Hitlernek igaza van, ha nem szereli a hazardírozást...

Hitleréknek nyilván igazuk is van. Mert nem szeretik a szerencsejátékot. Nem szeretik különösen a hazardírozást. Ez a Lewinsky végtére szintén szemita, és ezen a ponton már gyászos tapasztalataik vannak. Mi lesz, ha Lewinsky, a nagy rivális újra knockautolni fogja Schmelinget. Az őráj, a germánt, a német nemzet szemfényét? — Hogyan fog újra hahotázni az egész világ és hogyan fogják sárhataposni, a germán nimbuszt? Hiába no, Hitlernek igaza van, ha nem szereli a hazardírozást...

Ford utat mutat

Ha valaki a mai korszak nagy technikai teljesítményeire hivatkozik, úgy önkéntelenül Henry Ford-ra kell gondolnunk, aki amerikai viszonylatban is a legnagyobbat alkotta a technika területén. Ennek a Fordnak a multja, különösen, ha a zsidósággal szemben való vonatkozásait vizsgáljuk, nagyon homályos, hogy úgy mondjuk, kissé folpos... Nehéz milliókat költött antiszemita propogandára és detroit-i rezidenciájában még iskolát is tartott az antiszemita agitációból. Jött azonban egy

idő, amikor Ford észrevette, hogy mind kevesebb és kevesebb kocsi fut ki gyárából és a konkurencia ezalatt emeli a termelését. Ford gondolkozni kezdett és ennek eredménye az lett, hogy beszüntette az antiszemita propogandát, sőt hasábos fizetett cikkekben tett bizonyosságot filozemita érzelmei mellett. Ford ugyanis reális ember. Rájött, hogy a zsidók bojkottálják a gyártmányait és ez kedvezőtlenül érintette mérlegét. A milliárdos Ford meghátrált, visszavonult és megadta magát.

A napokban például a „New York Evening Journal”-ban egy cikket jelentetett meg, amelyben többek között a következőket írja: „Nem vagyok a zsidók ellensége. A zsidók tiszteltreméltó módon vették ki részüket a társadalom szociális struktúrájának kiépítésében. Vannak zsidó üzletbarátaim és vevőim... Sohasem adtam sem direkt, sem indirekt uton egyetlen centet sem antiszemita célokra...”

Ford tehát még ma is rezervált és filozemita cikkeket ír. Mi jól tudjuk, hogy nála mindez kiszámított üzleti érdek és ha technikai teljesítményeivel arányos nagy mértékben hazudik is, — ez üzleti érdekei szempontjából történik. — De a zsidóság legalább megtanulhatja ebből, hogy nem a lemondás és a hallgatás az a fegyver, amely vétőt tud kiállítani az antiszemita agitációnak, hanem a harc, az aktív fellépés... a gazdasági bojkott. Memento kell legyen Ford példája a német bojkott tekintetében is, mely végül is meg fogja állítani zsidó testvéreink szenvedéseinek horogkeresztes fegyverét is...

Léda asszony is meghalt

Ugyebár az olvasó közönség megrendülten vette tudomásul hogy méltóságos Dióssy Ödönne, született Brüll Adél urasszony Budapesten elhunyt. Miről volt nevezetes az elhalálozott? Amikor Ady Endre, a nagy magyar költő még csak orozslánkörmeit mulogatta az oradeai redakcióban, ő volt az, aki a zseninek felhívta figyelmét Európára. Tőle tanult meg látni, olvasni és kedvéért ment Párisba. Adél asszony műzsája lett Ady Endrének, róla és hozzá írta, örökszép Léda verseit. Termékenyítőleg hatott a jó zsidó családból származó szépasszony, a magyar költőre. Ez a 900-as évek elején volt. Ady már a halhatatlanság és most követte az elmulásba Léda asszony is.

De nem mint az oradeai zsidó lány sorsa kívánta volna, mert őt az irodalomtörténet — állítólag — arra kötelezte, hogy halála előtt

Az együttérzés

Írta: Ossip Dymow.

— Hallottad e már? — kérdezte Löwenstein Fischmann barátjától, akivel az utcán találkozott: „Mayer meghalt!”

— Szentséges ég! kiáltott fel Fischmann. Csak nem Karl Mayer?

— De igen, a mi szegény Mayerünk.

— A bélyeggyűjtő? Hogyan? Mikor?

— Az elmúlt héten hollan találták meg szobájában. Gázmérgezés.

— Öngyilkosság? — kérdezte Fischmann és kék szeméi mély részvétel tükröztek vissza.

— Az egész még nem világos. De azt hiszem mégis, hogy lehetséges. Mayer elvesztette állását a bankban és nem tudott, mint zsidó, többé más alkalmazást kapni. Nagyon rosszul ment dolga.

— Nem borzasztó-e ez? — kérdezte keserűen Fischmann. Gondold csak meg; Pénz! Néhány züllött márka megmenthette volna. Remélem részvételedet kifejezed. Én ki fogom fejezni. Ó szentséges Isten!

— Természetesen — mondta Löwenstein. De éppen az a baj, hogy az emberek csak későn gondolnak erre.

Fischmann elvált barátjától és ment a maga után. A szíve nagyon nehéz volt. Minduntalan a szegény Mayerre gondolt, akivel hosszú éveken keresztül jó barátságban volt. Önváddal kinezta magát; miért nem ment segítségére? Hogyan lehet egy barátot így elhagyni? Miért?...

— Hogy vagy Fischmann — szólította meg egy ismert hang és valaki feléje nyújtotta karját. — Hová oly sietve?

Fischmann felemelte fejét és megpillantotta Karl Mayert. Ugyanazt a Mayert, aki az ő barátja volt. Igaz, hogy kicsit sápadtabb és soványabb volt, mint máskor, de még sem volt halott.

— Egy megbeszélésem van a kávéházban, — válaszolt Fischmann. Ugy hallottam, hogy te időközben meghaltál.

— Igen, igen. Már kérdezték tőlem. Georg Mayer hall meg, aki szintén bélyeggyűjtő, ép úgy, mint én. Szegény ördög. Egyébként én eladtam a gyűjteményemet.

— Miért?

— Miért! Mert szénre volt szükségem. És kenyérré, egyszerűen kenyérré. Hiszen tudod, hogy elvesztettem állásomat.

— Az állását a másik Mayer is elvesztette.

— Nézd Fischmann, én megmondok neked őszintén — igen fáj nekem, hogy én most nem vagyok Georg Mayer.

— Butaság! Ne kinozd magad! — mondta mérgesen Fischmann. Ha elvesztetted állásodat, majd találsz másikat.

— Hogyan? Hol? — kérdezte Mayer és hangja reszketett. Hol vannak azok az állások, amelyek egy zsidóra várnak?

Mayer még mondani akart valamit — de Fischmann megérezte, hogy ez egy kérés lesz, még pedig kinos kérés. És mert Fischmann sietett, gyorsan kezét nyújtott Mayer barátjának és határozottan kijelentette: — Csak bátorság barátom! Ez a legfontosabb!

Fischmann tovább ment. És újra Mayerre gondolt. Georg Mayerre. Szegény, szerencsétlen fickó! Miért nem mentem segítségére? Miért?...

Apró történetek a lublini rabbi életéből

Amidőn még rabbi Schapira mint petrikói rabbi a lublini jesiva vezetését átvette, elhatározott akarata volt, hogy megszabadul a rabbthivatal bilincseitől és teljesen a Jesiva irányításának szenteli idejét. Minthogy azonban a jesiva csak nemrégiben súlyos terheket vett magára, barátai óvták ettől. Ennek dacára lemondott a petrikói rabbiállásról, mielőtt eldől volna még, hogy Lublinban megválasztják-e rabbinak. „És mi történi akkor — kérdezték barátai gondterhelten, — ha a választás rossz-szul üt ki? — Akkor, — felelte erre Rabbi Meier — ebben isteni utmutatást fogok látni, hogy életemet valóban csak a jesivának szenteljem.

...
Egy amerikai zsidó mecénás a lublini rabbi művének elismerésként így szólott hozzá: Szeretném magaménak tudni a Te tulvilági üdvösségedet! „Tudod mit? — válaszolt azonnal Rabbi Meier, bocsásd rendelkezésemre a Jesiva befejezéséhez még szükséges pénzösszeget és írásban átadom az egész tulvilági üdvösségedet.

...
Amidőn a jesiva anyagi gondjai egyizben nagyon nyomasztóak voltak, nevelve mondta a lublini rabbi: Még jó hogy anyám házá-nál nem tanultam meg a bürgonya tisztítást, mert akkor most azt is nekem kellene elvégezni.

...
Londonban, amidőn egy zsidó mágnástól a jesiva támogatását kérte és az rendkívül hüvösen fogadta, így szólott: „Érdekes, Anglia

a gödöllői plébános adja fel az utolsó kene-
tet és Brüll Adélt szombaton délután temes-
sék el a kerepesi úti katolikus temetőben.

Mintha Léda asszony, ugys mint szüle-
tett Brüll és ugys mint Muzsa, nem tudta volna
betölteni „hivatását”, mint zsidó nő...

Elment ő is, mit szóljon a zsidóság? Ady
Muzsája meggyónt mielőtt a mennybe ment
volna. Bűn nélkül lépte át a Mennország kü-
szöbét. Mi se bántuk tehát, hiszen az iroda-
lomtörténetbe van a helye Brüll Adélnak, Ady
Lédájának...

Zsidó volt-e Stawisky?

A francia és angol sajtó még ma is ha-
sábos cikkeket foglalkozik Stawisky szélhá-
mosságaival, aki egész Franciaországot meg-
károsította és fél Franciaországot korrumpálta.
Most már az is felszínre bukkan azonban
néhol e hasábokon, hogy Stawisky, a nagy-
stíliú szélhámos, aki kezében tartotta az egész
francia igazságszolgálatást — zsidó volt. Állí-
tóg a kiewi ghetóból jött Párisba, ahonnan
ragyogó karrierje elindult. A sajtó egy része
vércse módjára veti rá magát erre az új fel-
fedezésre, mintha az egész Stawisky ügyben
ez lenne a perdöntő fontosságú, hogy zsidó
volt-e, vagy nem? A rejtélyes öngyilkosság,
az elszórt milliárdok csak apró és jelenték-
telen epizódok, amellet, hogy zsidó volt-e
Stawisky?

Stawisky szélhámos volt. Aminthogy szél-
hámos volt Ivar Kreuger, a svéd gyufakirály
is. Kinek jutna azonban eszébe, hogy Ivar
Kreuger szélhámoságából svéd-kérdést csináljon
és megrágalmazza a svéd népet Ivar
Kreuger jellemvonásaival. Stawisky felmerült
zsidó voltával kapcsolatban, azonban az anti-
szemita sajtó már ezt teszi. „Természetes,
hogy Stawisky elkövette a szélhámoságait, hisz
— zsidó volt”.

Egyelőre még nincs bizonyítva, hogy va-
lóban milyen felekezettel mondott magának
Stawisky életében Bizonyos, hogy nem igen
élt egyetlen vallás parancsolatainak szellemé-
ben sem. De milyen groteszk és milyen lelep-
lező, ha bárki is Stawisky szélhámoságait, a
felekezettel akarja azonosítani.

Ha Stawisky valóban zsidó volt, a zsidó
ság nem fogja szégyelni miatta magát. Mert a

*vendégszeretőbb állam, mint Lengyelország,
mégis Lengyelországban, ahol sejmképviselek
vagyok ingyen utazhatok. Sajnos azonban
Angliában nem vagyok képviselő és így tel-
jesen hiába utaztam. Önhöz.*

A lublini rabbinak már negyven éves ko-
rában sok ősz hajszál volt a szakállában, ami
fölött barátai rendkívül csodálkoztak. A rabbi
nevetve mondta nekik: *Az én alapszínem tu-
lajdonképpen, szürke. Az a néhány fekete
száll, ami a szakállamban akad, onnan ered,
hogy a jesiva érdekében kifejtett munkám
közben sokan „befekettettek.”*

Egy ízben felesége elkedvetlenedett, hogy
nem akart akarata előtt meghajolni, mire ő
szerényen így szólt:

— Nézd csak fiam! A Talmud szerint nem
szabad lakni oly helyiségben, ahol nincs or-
vos. Tehát ha egy faluban letepszik egy kezdő
dilettáns, gyér orvosi gyakorlattal rendelkező
orvos, úgy már bárkinek szabad ott lakni,
csak az orvosnak nem, mert hiszen ő tudja
legjobban, hogy ott nincs orvos! Így áll a
helyzet velünk is. Az egész város tisztel téged
azon hiszemben, hogy Te egy Talmid Chochom
(talmudtudós) felesége vagy, de én, aki tudom,
hogy tévednek, nekem szabad ellenmondani
neked.

Az 1929-ben Bécsben lefolyt II. Aguda
nagygyűlésen (Kenészi G'dajlo) ő állt az
érdeklődés középpontjában. Kétórás megnyitó-
beszédén kívül a lublini főrabbi tolmácsolta a
nehezen érthető és halkszavú, gyenge hangú,
híres rebek és csadikim felszólalásait. Ami-
dön a nagynevű Reb Chajim Ajzér Grodzensky
vilnai rebbe lelkesítő szavait tolmácsolta, a
befejezés után hozzá sietett a hirneves aggas-
tyán és kezét melegen szorítva, szerényen így
szólt hozzá:

— Nem is tudtam, hogy én ilyen jó dolgo-
kat mondám...

zsidóságnak a szélhámos Stawiskyvel semmi
közössége nem volt. Stawisky ügye egyedül a
büntető-krónikába tartozik, mert ott van a helye
akkor is, ha zsidó volt, de akkor is, ha nem
volt zsidó. Stawisky úgy nem létezik a zsidó-
ság számára...

„Das Land der Richter und Henker“

A Julius Streicher szerkesztésében meg-
jelenő nürnbergi „Stürmer” már egész Né-
metországban, sőt külföldön is hírhedté vált
antiszemita uszításai miatt. A német követségek
kivánságára az utóbbi időben már el is áll-
tak a lap külföldre való szállításától, meri
egymaga a „Stürmer” minden száma a leg-
égbekiáltóbb dokumentum a horogkeresztes
őrület ellen. Az alábbiakban közlünk néhány
jellemző hirt, amelyek a „Stürmer” állandó
pellengér rovatából valók. Ebbe a rovatba
ugyanis belekerül minden zsidó férfi és árja
nő, akik a nyilvánosság előtt együtt mutatko-
znak. Ime pár „szelid” részlet:

„Oehme és Grosshauser detektívek rajta-
kapták Betty Habermann könyvelőnőt (Nürn-
berg, Denis-strasse 12.), amin Abraham Ru-
binstein zsidóval (Eberhardt strasse 12.) talál-
koztak. Mindkettőjüket az őrségre vitték. A
zsidót a dachau koncentrációs táborba kell
szállítani, az elvelemedett Habermannat az
aichachi női táborba”. — Vagy: „A legszem-
telenebb nürnbergi zsidó kölykök találkozóhe-
lye a Zeltis-téren lévő Sperber kávéház. Jó lesz
ezt a zsidó tanyát minél előbb megszüntetni”.

Továbbá: „Else Manger, aki legutóbb
Arnstein zsidóval találkozott, sirva pana-
szolta el egyik tudósítónknak, hogy ő nem
tehet róla, hogy a zsidóval együtt látták. De
az lépcsőről-lépcsőre tildözle őt. Neki semmi
közé ahoz a fajtalan zsidóhoz. Azt a tanácsot
adtuk tehát neki, hogy ha az a kajszta zsidó
még egyszer követni fogja adja át a legköze-
lebbi SA. őrszemnek, aki gondoskodni fog
arról, hogy ne legyen többé kedve, szöke né-
met leányokkal szemtelenkedni. Ugy látszik,
hogy ez a zirndorfi Arnstein zsidó meg akarja
ismerni a dachau internálótáborot.”

„Kuch Grete 27 éves varrónőnek Nürn-
bergben, az Ostend-strassen van saját lakása.
Már hosszú évek óta igen jó viszonyban van
a zsidó Fritz Regensteiner-rel. Ez a zsidó
siksze úgy látszik Zittauba kívánja működése
színterét áthelyezni. De ott sem fogja tudni
sokáig kibírni, mert Zittauban ép úgy gyűlölik
a zsidók szajháit, mint Nürnbergben.”

„Bertha Loos frizernő, Nürnberg, Schop-
perhofstrasse 41, már 6 éve intim viszony-
ban van Stumpf zsidóval, aki egyébként a
Horst-Wessel-u.-i Dibach cég utazója. Reméljük,
hogy ezek után a német asszonyok nem
fognak munkát adni egy ilyen nőszemélynek,
aki zsidóval él cigánymódra”

A „Stürmer” ezután eseteket sorol fel,
hogy melyik kipellengérezett német leány szaki-
tított zsidó szerelmével. A lap olyan német
családokat is megnevez, akik zsidókkal össze-
kötöttést tartanak fenn. Mindez a „Stürmer”
egyetlen számában. És ezt nevezik „csendes”
zsidó-politikának.

Németországot eddig „Das Land der
Dichter und Denker” néven emlegették. Jog-
gal változtatta tehát a népnyelv ezt a jelzőt:
„Das Land der Richter und Henker”-re át,
amely az új változásnak megfelelően, ugyan-
csak hünen fejezi ki a mai Németország igazi
arculatát.

**Szövet különlegességeink el-
merten a legjobbak legolcsóbbak!!**

Szolid kiszolgálás!

Havas & Grünfeld

posztó és bélésszövet
gyári lerakata

ORADEA,

Str. Avram Iancu 8.

Engross
Endetall

Vita háromszáz font — és Teitelbaum főrabbi körü

(Jeruzsálemi tudósítónktól) Amint a „Né-
pünk” is megírta annak idején, amikor Teitel-
baum Joel főrabbi az Erecben járt, egy hé-
romszáz fontos alapítványt létesített, megbol-
dogult leánya emlékére. Ezt a nagy összeget
az alapítványt tevő tervei szerint, úgy kel-
felhasználni, hogy egy templom épüljön be-
léle. Létezik ugyan itt egy chassid templom,
ezt azonban a maramuresi chassidok beke-
belezték maguknak ahol azt is megengedik
hogy parókás asszonyok is járjanak megállá-
hallgatni. Ezeket a maramuresi híveket nagy
harc árán lehetett bejuttatni ennek a tem-
plomnak a birtokába, vezérük dr Blank Illés,
volt sighet ügyvéd és Sor Ábrahám főrabbi.
Ezek nem carei hívek, hanem Duschinsky
főrabbi „privát” tisztelői.

Annak idején a Teitelbaum-féle adományt,
nagy plakátok jelentették be és úgy jelezték,
hogy a főrabbi rövidesen visszajön, mint
„Málkech Bezion”. Ezután jött ide Duschin-
sky főrabbi. A templom részére felajánlott
pénz azonban ennek dacára nem érkezett
meg. — Egy Eisen nevű Sighetről ide-
jött ember adott kölcsön 400 fontot a Teitel-
baum híveknek, hogy hozzáfoghassanak a
templom építéséhez. A templomot már meg-
kezdtek építeni, amikor Duschinsky főrabbi
idejött. Őt kérték fel, az alapkő letételére.
Ez már minden esetre strich in der Rechnung
volt. Eisen ur telekkönyvileg biztosította a
kölcsönadott összeget, ami természetes is.
Első helyre tábláztatta magát. Ezután kérték
a 300 fontot. Erre azután kiderült, hogy azt nem
ajándékba akarta adni a carei főrabbi, ha-
nem kölcsönként. Csak az a kívánsága, hogy
menjen le első helyről Eisen ur, a maga 400
fontjával és ő legyen az első helyen betáblá-
lva. Eisen ur, nagyon okosan és jogosan
azt mondja, hogy ő elmegy az első helyről,
de adják vissza neki a 400 fontját. Különben
legyen a főrabbi a második helyen, mert
jogszerint is így kell legyen.

A lelkes hívek nem értik az egész ügyet,
azt hiszik, hogy az egész csak visszavonulás
akar lenni, mert Duschinsky főrabbi elfog-
lalta a Sonnenfeld zel. főrabbi helyét és
ezáltal sorrendi változás állott be az itteni rabbik
sorában. Most úgy áll a dolog, hogy a
carei hívek kívánnak téve annak, hogy a hite-
lező fog diszponálni a templom felett, ha az a
bizonyos 300 font meg nem jön és nem lehet
betáblázni.

A templom fedél alatt van és közeledik
a felavatás ideje. Nagy probléma. Eisen ur
szerint Duschinsky főrabbi ur kell felavassa
az új templomot, aki az alapkőletétel funkci-
óját is végezte.

Ez van amögött, amit a lapok vastag
betűkkel hirdettek annak idején: „Teitelbaum
főrabbi ur jeruzsálemi utazásának a célja,
hogy megboldogult leányának emlékére templo-
mot építsen és személyesen fogja adni a
szükséges pénzt.”

Most nem tudjuk, mi van a 300 fonttal?
Mi lett a nagy ügyből? Telekkönyvi harc, a C
lap első, vagy második helyéért. Kölcsön-
ügylet?... Faktum: a templom tető alatt és
lesz még egy hely, ahol Jeruzsálemben
imádkozni lehet!

— 32 német-zsidó egyetemi tanár
Konstantinápolyban. *Konstantinápoly.* A
150 profeszori állásból, amely az új konstan-
tinápolyi egyetemen üresedésben volt, a török
kormány 32-öt német-zsidó profeszoroknak
adott át, 5000 török font (45.000 lei) havi jö-
vedelmezzel. A kormány a zsidó egyetemi
tanároknak ideiglenes 5 évi tartózkodási en-
gedélyt adott.

— 14.000 tagja van a német Hecha-
lucnak. *Berlin.* — A német Hechaluc-szö-
vetség taglétszáma 1933 májustól-novemberig
500-ról 14.000-re emelkedett. Még 1933 ápril-
isában egyetlen hachsara telep sem volt,
míg ma 2400 kiképzett német chaluc áll utra-
készen. Jugoszláviában és Franciaországban
szintén vannak német hachsara telepek.

HIREK

„Népünk” cikkének utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Sevat 10, január 26.

Szombat: Sevat 11, január 27.

שבת שירה (Sabath Schira)

Heti szidra: בשלח

Heti háftóra: ודבורה אשה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.45

gyertyagyújtás 4.50

Istentisztelet kezdete 4.55

Szombat befejezése 5.55

Szerdán, január 31-én חמשה עשר בשבט
(Chamischa-Assar)

Felhívjuk előfizetőinket, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjában felkeresni, hogy hátralékos előfizetéseiket számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Külföldi előfizetőink nemzetközi postautalványon küldhetik be hátralékukat. — Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunk továbbra is teljesíthesse hivatását és hogy akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre lapunkat. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

A hitű zsidóság világtkongresszusust akar összehívni

Testvérek! A múlt év nyarán Krakkóban tartott Mizrahi Világtkongresszus azt a határozatot hozta, hogy a világszervezet vezetőségének kötelességévé teszi, hogy egy világtkongresszusi összehívást készítse elő, amely magába kell foglalja a vallásos zsidóság összes árnálait. Ennek az összehívandó konferenciának első és legfontosabb feladata az volna, hogy egységes irányelveket állapítson meg, amelynek alapján lényegesen fokozni lehet azt a befolyást, amelyet a világ vallásos és tradícióhoz hű zsidóság ki kell fejtsen Erec Jisrael felépítése körül. Nem tulozunk amikor azt valljuk, hogy ez a krakkói kongresszus, egyike volt a legfontosabbaknak és legkorszakalkotóbbaknak, azon összejövetelek közül, amelyeket az utóbbi időkben, a vallásos zsidóság összehívott. Nagy örömet kellett az a megállapítás, amely szerint a palesztinai újjáépítés munkája, mily szépen halad előre, de ugyanakkor fájdalmat keltett, hogy az a vallástalanság, amely beszivárgott az országépítők közé, nagy károkat okoz a zsidóságnak és mély fájdalmat a tradíciókhoz hű elemeknek. Ez az elkésredés nemcsak az egyes vallástalanok, vagy frakciók ellen irányult, hanem legfőképpen a vezetők ellen, akik ma uralják a cionista közéletet és kezükben tartják annak legfőbb instrumentumait. De amilyen elítélhető ez, épen annyira elkeserítő annak a ténykörülménynek megállapítása, hogy a világ vallásos zsidósága még mindég közönyösen veszi az országépítés nagy munkáját és ez a közöny sokkal többet árt az országépítésnek, mint a vallástalanok tradíciótlán építő munkája. A vallásos zsidóság között régóta uralkodó nézeteltérések, viták és hajbakapások okai annak, hogy nem tudunk eddig olyan befolyást gyakorolni az ereci építésre, mint amilyenre száunknál, tekintélyünknel és elhivatottságunknál fogva predesztináltak vagyunk.

A mai idők szomorú fényt vetítenek elénk a jövőre nézve. Szomorú fényt a mi belső életünkben és minden külső megnyilvánulásban. De a legborzalmasabb az ortodox zsidóság mai helyzete. A fiatalok elhagyja a szent Tórákat és tradíciókat. Új utakat keresnek és új világnézeteket. Még nem volt olyan korszak, amely ennire

szükségessé tette volna, hogy a világ vallásos zsidósága összefogjon, hogy egyesült erővel harcolja ki a maga teljes igazát. Ha nem volna egy vallásos nemzeti szervezetünk, mint amilyen a MIZRACHI, akkor most kellene egyet sürgősen megszervezni, — a semmiből. De most, hogy szerencsére megvan, azért szükséges a kategorikus imperialismus, hogy ne csak a maga fennállását biztosítsa és erősítse, hanem, hogy új erővel, a meglévőt továbbfejlessze és még jobban megalapozza. Most, ezekben a súlyos és felelősségteljes időkben minden vallásához hű zsidónak legfőbb kötelessége, hogy a mi táborunkban jöjjön, hogy égő vágygal és lelkesedéssel, szent hittel és tiszta meggyőzéssel jöjjön közzénk, mert csakis ezzel a meleg odaadással tudjuk erősíteni befolyásunkat ott, ahol a tradíciók erősítésére olyannyira szükség van.

Jeruzsálemből fordulunk hozzá'ok. A mult dicsőségének és minden jövőben vetett reményünk szent helyéről fordulunk Hozzá'ok minden ország és minden város nagy rabbijához, mindegyikhez, aki Tóráat tanul és annak alapján hisz a Geulahban és mindenkihez, akiben még van érzés a zsidó ősi tradíciók iránt, mindezekhez fordulunk és kérjük lépjenek be a Mizrachiba, hogy növekedjék számunk és erősödjék szervezetünk, hogy ezáltal segítsenek bennünket abban, hogy a vallásos zsidóság befolyása növekedjék, abban a szent munkában, amely egy Tórahü népet akar őseink szent földjén, a zsidó újjáépítés nagy művének!

A Mizrahi Világszervezet
jeruzsálemi központja.

— Halálozás. A levicei izr. statusquo hitközséget súlyos csapás érte. Kiváló képességű és nagy tudású szeretett főrabbija, Liebermann Jakob az országos zsidó iroda volt társelnöke, a „Jesurun” elnöki és rabbi tanácsának tagja, f. hó 18-án elhunyt. A megboldogult főrabbi 40 évet meghaladó időn keresztül fejtett ki érdemekben gazdag tevékenységet hitközségének felvirágzásán és intézményeinek létesítése körül. A temetés pénteken délután folyt le, a levicei zsidóság osztatlan részvéte mellett.

Antiszemitizmus Ausztriában. Bécsből jelentik: Ausztria kétségbeesve vívja harcát a horogkeresztesekkel szemben, akik féktelenül izgatnak a zsidóság ellen. Gyűlölet szító rópiratokkal árasztják el a lakosságot, a zsidókat csufolják, leköpi, megsértik és a nyílt uccán egyre sürűbben hangzik fel a hirhedt „Juda verrecke”. Hogy Ausztriában mennyire előrelépett a zsidók ellen irányuló náci terror, arra jellemző egy brünni német lap tudósítása azokról az „idillikus” eseményekről, amelyek Szilveszter éjszakáján Mallnitzban történtek. Ebbe a kis városba, amely a magas Tauern mellett fekszik, mintegy 200 külföldi jött össze nagyrészt csehszlovátiai, magyarországi és lengyelországi zsidó sportolók és akik a Szilvesztert a szálloda nagytermében töltötték. Éjfélkor egy nagy csapat felfegyverzett horogkeresztes nyomult be a terembe s olyan fenyegető magatartást tanúsítottak, hogy a vendégek jobbnak látták távozni. A szomszéd szálloda felé igyekeztek, amely előtt azonban óriási tömeg zárta el az utat. A tömeg egy óriási, szálfaból összetakolt horogkeresztet fogott közre, amely lobogó lánggal égelt s a Horst Wessel dalt énekelt és „Heil Hitler!” és „Juda verrecke!” kiáltásokkal vette el a kedvét a külföldieknek a további szilveszterezéstől. Másnap reggel természetesen a külföldiek testületileg elutaztak Mallnitzból.

— Kitüntetett angol zsidók. Az angol kormány magas kitüntetésben részesítette d'Avigdor Goldschmidet, a Jewish Agency elöljáróját, aki a bárói címet kapta. A kitüntelési listán szerepel még Miss Nettie Adler, a néhai brit birodalmi főrabbinak, dr Adler Hermannnak a leánya, aki az ifjusági munkafronton végzett szociális tevékenységéért a brit birodalmi rendjelet kapta meg. — Ugyanezt a kitüntetést kapta Lillian Freiman, a kanadai cionista nőszervezet elnöknője, továbbá Viktor Kohn, a palesztinai Jewish Colonisation Association vezetője.

— Jugoszláviából kiutasítják a német-zsidó menekülteket. Jugoszlávia eddig tárt karokkal fogadta a németországi zsidó menekülteket, most úgy látszik kezd terhes lenni ez a nagy előzékenység. Erre vall legalább az, hogy a Zágrábban letelepedett menekültek, számszerint 21-en, felszólítást kaptak a hatóságoktól, hogy nyolc napon belül hagyják el Jugoszláviát. A menekültek érdekében, akik minden támasz nélkül állva, a legkétségbeejtőbb sorsnak néznek elébe, a jugoszláv hitközségek szövetsége interveniált a kormánynál.

— Afganisztánból is kiutasítják a zsidókat. Afganisztánból riasztó hírek érkeznek a londoni Joint Foreign Comitée-hez. E hírek szerint, amelyeket hivatalosan is meg erősítenek, Mazar, Anhoi és Maimana határvárosokból az afgán hatóságok mintegy kétezer zsidót kiutasítottak, akik szegényes cök-mökjüket batyuba köve, most a sivatagban menetelnek a biztos halál felé. Afganisztánban egyébként kritikus helyzetbe kerültek az orosz zsidók is, akik a háboru utáni zavaros viszonyok között menekültek oda. Ez az 1600 orosz zsidó most megkapta a kormánytól az ukaszt, hogy a legrövidebb idő alatt hagyja el Afganisztánt és térjen vissza Oroszországba. A Jewish Agency 40 palesztinai certifikátot küldött Afganisztánba az orosz zsidóknak, akik közül így legalább néhányan megmenekülnek a szörnyű bizonytalanság elől.

— Bernard Shaw, Hitler és Einstein. London. A nemzetiszocialista barát Karl Anton Rohan szerkesztésében megjelenő „Europa Revü” körkérdést intézett az angol politikusokhoz, hogy mi a véleményük Németországnak a Népszövetségből való kilépéséről. Bernard Shaw, a világhíres angol satirikus, többek között a következőket mondta: „Csodálom Hitler politikai manővereit, de egyébként egyik legnagyobb ellenség vagyok a náci kormányoknak. Az én barátom Einstein professzor, világmelekedben is olyan személyiség, hogy remélem Hitler kancellár, nemcsak rehabilitálni fogja és nemcsak bocsánatot fog tőle kérni, hanem egy a stradivárius hegedűt, arany hegedűtárióban és kies fekvésű villát is fog számára ajándékozni. (Ismeretes ugyanis, hogy Einstein teljes vagyonát, villáját és rendkívül nagy értékű hegedűjét is a Hitler-kormány elkobozta). Az én könyveim Németországban tabuk, amelyeket nem szabad kézbevenni, színműveimet tilos előadni és közben azt kiáltják, hogy: „Le a zsidó Shaw-al!” Ugy látszik Hitler azt hiszi, hogy az ir nemzetség Izrael egy elveszett törzse.” — fejezte be ironikusan nyilatkozatát Shaw.

— Dr. Alkalay, Jugoszlávia főrabbi-jának 10 éves hivatali jubileuma. Belgrád. Jugoszlávia főrabbija, dr. Isak Alkalay a napokban ünnepelte hivatali tevékenységének 10 éves jubileumát. Dr. Alkalay főrabbi 1881-ben Belgrádban született és tanulmányait Bécsben végezte. 1911-ben a szerb királyság főrabbija lett. Az 1914 és 1915 ös években Angliában időzött, majd 1917 és 1918-ban Amerikában volt, ahol Jugoszlávia egyesülésének keresztülvételén is fáradozott. Számos rendkívül érdekes tanulmányt írt a jugoszláviai zsidóságról. Jugoszlávia nyilvános politikai életében széleskörű aktivitást fejt ki és munkálkodását a kormány több ízben ki is tüntette. A jugoszláviai szenátusban dr. Alkalay főrabbi képviseli a zsidóságot.

— A lengyelországi Agudasz Jisroel országos konferenciája. Varsó. Az elmúlt héten Varsóban megtartott országos Aguda konferencia mintegy 780 delegátus és 200 rabbi részvételével nyílt meg. A megnyitó beszédet Rabinov von Rzeszov Lewin sejm-képviselő tartotta meg lengyel és jidis nyelven. Majd a chassid rabbik beszéltek, élükön Rabbi von Gura Kalwarja Alter géri rabbiival, akik valamennyien a mozgalom áldásos tevékenységét fejtegették. Az üdvözlések után Rabbi Lewin sejm-képviselő és a lodzi hitközség elnöke, Leib Minzberg sejm-képviselő politikai referátumokat tartottak. — A tulszok teremben tragikus eset is történt: Az egyik vendég, Mendel Sonnenstein szívszélhűdés következtében meghalt. Általános részvét mellett szállították el a konferencia színhelyéről.

Loyalitás – miért?

Írta: Rav Meir Berlin (Jeruzsálem)

Rav Meir Berlinnek, a Mizrahi Világszervezet elnökének válassza dr. A. Barth (Halla). „A Mizrahi és a Keren Hajeszod munta” című cikkére. Alanti válasz egy jeruzsálemi héber lapban jelent meg eredetiben.

Vannak emberek, akik úgy gondolják, hogyha felmerül a kérdés egy szervezettel szemben, amelynek ők tagjai, hogy vajon loyálisak legyenek-e vagy sem: akkor nem kételkednek abban, hogy mindent meg kell tenni, amit határoztak és ha nem, akkor áru-lobi lehetnek az illető eszméknek. Ezek az emberek nem érzik, hogy néha jobb annak a szervezetnek, amelyben ideológiát látják, ha ez a hűség abban fejlődik ki jobban, ha nem hangoztatják a feltétlen loyálisítást. Jobb egy kis forradalmi megmozdulás az ügy érdekében, mint egy teljes csadaó megadás és mindenre való lejtőállás. Bizonyíték erre: ha nehéz napok virradnak egy államra és van helye annak, hogy az állam vezetői nem eléggé alkalmasak az ügyek vitelére, akkor olyanok állnak az élre, akik ellátolják azokat, akik csak azt hangoztatják, hogy — nem eléggé loyálisak. Az állam java szentebb, mint szoknak a dicsősége, akik uralkodnak időlegesen fölötté. S ha egy nép állami életében ezek olyan adottságok, amelyek minden körülményben behatározhatók, nálunk, akiknek nincsen államunk, ime a bizonyíték erre — Is imaj v, oviv hroli, v, esz sabszajsaj hsmajru. — Vannak magasabb eszmények is, mint az anyai, vagy apai félelem, amint hogy jöhet idő, amikor ezzel szolgáljuk a magasabb eszményt, ha nem vagyunk loyálisak, egy hazug esz-ménytel szemben.

Vannak emberek, akik kórhoztatják a Mizrachit, hogy nem vesz részt aktíve a Keren Hajeszod munkájában, (adekhozról nem szólnak, az más lapra tartozik, az ellen kifogást nem emel), akik azt mondják, hogy jogos volt a Mizrahi fellépése a legutóbbi kongresszuson azzal a vezetőséggel szemben, amely nem méltó arra, hogy irányítsa, de azt is kérdik, hogy hol a loyálisítás, amikor ilyen éles ellentétet hangoztat a mai vezetőséggel szemben?

Ezek az emberek tévednek! Mert a Mizrahi nem látja be annak szükségét, hogy loyális legyen egy olyan vezetőséggel szemben, amely inkább veszélyt jelent a mozgalommal szemben. Veszélyt látja annak, hogyha ez a vezetőség 2-3 évig az élen fog állni, amint azt a kongresszus szabályai előírják. Mi veszélyesebb? Ha nem vagyunk loyálisak a mai vezetőséggel szemben, vagy pedig ha hirtelül a veszélyt, amely ebből a loyálisításból, a mozgalomra nézve származhat? Azt mondják, hogy ezáltal kisebb lesz az az ősz-szeg, amelyet a nevelésre, vagy az álljára áldozhatunk. Éppen ellenkezőleg.

Ha a loyálisítás hiánya folytán, a mai vezetőség lemond és jobb vezetőség jön helyére, akkor ezek az esz-közök ismét régi fényükben és erejükben rendelkezésre fognak állni és a cionista szervezet tekintélye befelé és kifelé erősödni fog. Ha a loyálisítás megmarad, s a segítség nem csak egyes adományok által, hanem nyílt aktivitás folytán is erősödni fog: akkor minden a régi-ben marad és a vallástalanság ismét átveszi kárho-zatos uralmát és a mozgalom „vezetői”, akik Prága óta nemcsak a munkások vezérel, hanem az egész mozga-lom vezetői, nem fognak kisujjukat sem megmozdítani, hogy a rossz és káros intézkedéseknek útját állják és végeredményben megakadályozzák. Ha pedig azt kérdik, hogy mi az oka annak, hogy a régebbi vezetőséggel szemben tanúsított passzívítás most annyira megerősö-dött, akkor erre a kérdésre az a válaszunk: A múlt-ban személyi harcokról volt szó, mert az akkori ve-zetők nem értették meg a Mizrahi vallásos ténykedé-sét, amint hogy más pártok jogos kívánságaival szem-ben sem voltak megértéssel. Azért harcoltak ellene mindaddig, amíg megkötött.

Most azonban a harc világnézetek és szisztémák harca. Egy szisztéma ellen, amely uralkodni akar az egész mozgalom fölött és az ország építést teljesen ke-zébe akarja venni és a jövő minden megnyilvánulásá-ban dominálni akar és minden befolyást latbavetni, hogy akik ennek a világnézetnek nem hívei, elkeressék a fórumról. Hogyan lehetünk loyálisak, hogy ezáltal is megadjuk a lehetőségét annak, hogy uralmuk szilár-duljon és évekre biztosítva legyen?

Azzal vádolnak bennünket, hogy mi mizrachisták olyanok vagyunk, mint az agudisták és mint ők, úgy mi is, feltételeket szabunk. De ez hamis beállítás. Ahogy nem feltétlen, amikor az agudisták lapja írja: hogy mi a revizionisták után haladunk. Az igazat meg-hallgatjuk, akár az Agudától jön az, akár a revizionis-táktól. De ebben az ügyben nem haladunk az Agudá-val együtt. Az Agudasz Jisrael nem olyan szervezetbe létezik, amely együtt akar haladni a többiekkel, ha-mem külön utakon jár. Mi pedig, éppen ellenkezőleg azt valljuk, hogy együtt kell dolgozunk az összzsidó-ság érdekében minden más pártállású zsidóval, főleg azért, hogy mindentör és mindenhol belevigyünk és érvényesítsük a tervünket. De amint önértetesen hir-deljük és valljuk nézetünket mindenkivel szemben, éppen úgy meg kell mondjuk azt is, hogy nem tudunk alárendelt szerepet sem vállalni akkor, amikor meg-győződésünk szerint éppen az ellenkezője a mi célja-lmunk és ideológiánknak jobban megfelel. Ez nem áll-ellenében a cionista világnézettel, ahogy egyellen ál-lamban sem bűn az, ha azt mondják, akinek kezében a hatalom, az gondoskodják az eszközökről is. Akik-től nem létezik, hogy a vezetés felelősségét megossza, attól ne várjanak segítséget sem. És mert a Keren Ha-jeszod egy állami költségvetést helyettesít nálunk és nem egy cédrák intézmény, jögnünk van követelni, hogy csak azokról kell kérjünk a munkát ennek érdekében, akik el-ismerték a mai vezetőség autoritását. De azok, akik azt akarják, hogy a mai vezetőket adják át helyüket, azok

nem dolgozhatnak azon, hogy a mai rezsim vezetői megerősödjének. Egy megoldás és kiút létezik: minél előbb összehívni az Antionskomitét, hogy minél előbb egy új Executívét válasszon meg. Mindaddig nagyon loyálisak leszünk, a vallásos zsidósághoz, az ország-építéshez, a cionista építési munkához, de nem az Executive-vel szemben, amely bűnbán fogant s bűn-ben él...

A Jeruzsálemi agudisták felhívása a „Népünk”-ön keresztül Duschinsky fő-rabbi jesivája érdekében

Közludomásu, hogy Duschinsky főrabbit a szent Erecbe kihívtuk és ígértük, hogy minden tekintetben ellátjuk; nevéhez, nagy mult-jához, tudásához és hírnevéhez méltóan meg-becsüljük. Sajnos, ma az a helyzet, hogy nagynevű vezérünket nem tudjuk méltóan el-látni, a jesivát berendezni, a bochereket el-látni, megfelelő templomot nagytiszteletű fő-rabbinknak biztosítani.

A világ minden részében lakó, lelkes vallásos zsidó testvéreinkhez fordulunk, hogy legyenek segítségünkre abban, hogy terveinket a Min-denható segítségével megvalósítsuk, nehogy chollile, abban a szent magasztos misszióban, amelyet magunkra vállaltunk, a legcsekélyebb fennakadás álljon be.

A segítség nagyon sürgős, éppen ezért már most kérjük, hogy az adományokat: Jonathan Benjamin Horowitz, Ros Agudat Jisrael Jeruzsálem, Bate Machsze címre küldjék.

Körülbelül ez a —nem szószentírti — szö-vege annak a nagy felhívásnak, amelyet a na-pokban ad ki az Agudasz Jisrael Jeruzsálemi vezetősége. A címzeit, a volt alsókubini fő-rabbi, jelenleg a hollandi kölel tiszteletbeli vezetője, nagyszerű derék zsidó ember, aki-nek oroszánrésze van abban, hogy Duschinsky főrabbit Jeruzsálemi főrabbiává választották. Nem huz fizetést semmiféle szervezettől, csak lelkesedésből választotta hivatásának azt, hogy a nagy tudóst, a chusiti főrabbit mindenben támogassa és igyekezzék megkönnyíteni ne-héz pozícióját.

Emill kell még örömmel megemlékeznünk arról, hogy „Hol az igazság” című december 22-én megjelent cikkünk hatása alatt, Kämpfner Arnold bratislavai lelkes zsidó test-vérünk 30 fontot (cca 20.000 lelt) küldött be a jesiva támogatására. Habár az agudista „hi-vatalos” körök letagadják, mintha ezt a „Né-pünk” akciója eredményezte volna, nekünk viszont bizonyos adataink vannak arról, hogy lapunk cikkének hatása alatt került ki ez az első nagyobb adomány a Duschinsky-féle jesivára.

Bárcsak sok követője volna minél előbb Kämpfner Arnold pozsonyi testvérünk nemes cselekedetének.

בשר

A „Moskovits-féle” kiváló hajjőerejű élesztő és „Franzomalt” süítő malátakivonat minősége minden versenykésztményt felülmul.

Moskovits Ipartelepek r. t. ORADEA.

Utazók! Vidékiek! Ugy étkezhet, mint otthon a

BERKOVITSNÉ

orth. kóser vendéglőben, Oradea N. lorga-u. 19. Utazóknak 10% kedvezmény

Teitelbaum Joél

carei főrabbi a jugoszláviai Zentán erősen támadta az Agudát

A tiszaparti metropoliban örömmel vár-ták a carei főrabbit. S amíg a satu-marei hívei szivszorongva várják, hogy mikor jön közérjük, ha egyáltalán jön, addig a főrabbi Zentán lel-kes filippikát tartott az agudizmus ellen. Fel-merül a kérdés, miért Zentán és miért az Aguda ellen? Egyszerű a felelet. Mert Zentán elég erős a mozgalom. A főrabbi ur tudja, hol és mit kell mondani, illetőleg hol mi, vagy ki ellen kell prédikálni. Vőero szombatján, a templomban tartotta meg beszédét, amikor is két óra hosszáig beszélt, hévvel, szuggesztív erővel és a nagy beszéd lényege az volt: hogy az Aguda szervezkedés káros és val-láserkölcseleg pusztító hatása van az ifju-ságra.

Teitelbaum főrabbi beszédében állandó refrén volt, hogy az Agudát nem olyan au-toritások, tényezők, tekintélyek és nagyságok alapították, akik hivatottak lettek volna arra, hogy egy ilyen vallást konzerváló mozgalom kezdeményezzenek. Csak a chassidizmusban van konzerváló erő, ebben rejlenek legtiszt-tábban a vallást és tradíciót megtartó és biztosító erők.

A beszéd nagy csalódást okozott vallásos jugoszláviai körökben, mert bár vannak ott hívei a chassidizmusnak és a carei főrabbi-nak, mégsem tartják időszerűnek, hogy a fő-rabbi perhorreszkálja az agudista mozgalmat is, a mizrachiról nem is beszélve és ezáltal megfojtsion egy most már, különösen Jugosz-láviában eredményesen működő ereci moza-galmat.

Külön érdekesege az egész cikknek az, hogy hosszabban kifejtett cikkben, a tudósítást Bácska Topoláról Fischer Albert ur küldte be nekünk, a megboldogult zentai Mordechaj Fi-scher unokája, aki ott a chassidizmus meg-alapítója volt.

— Zsidók — a bűnözők statisztikájában. Prága. Az 1923-27 évek kriminál statisztikájában a csehszlovák köztársaság területén 1000 bűnözőre 17 zsidó bűnöző esett. (A népesedés számaránya szerint 25 kellett volna esssen). A fenti időben egyetlen ítélet sem hangzott el gyilkosság büntelése miatt zsidók ellen, de nem követtek el vallásgyal-lázást sem. 2605 iszákosság miatt elkövetett bűntügyben, mindössze 2 zsidó volt.

— W. Fildermann, az U. E. R. elnöke elhagyta a betegágyát. Bucuresti. Dr. W. Fildermann, az U. E. R. elnöke az elmúlt napokban vakbéloperációnak kellett alávesse magát braşovi tartózkodása során. A súlyos műtétet dr. Liviu Câmpeanu, a Mărzescu szpa-natórium kiváló sebésze hajtott végre. Dr. W. Fildermann állapota a műtét után kielégítő volt. Hála a gondos orvosi kezelésnek, a romániai zsidóság eme kimagasló vezetője már tul van minden veszélyen. — A főváros és a Regát összes zsinagógájában istentiszte-letet tartottak W. Fildermann felépülése érde-kében. — Dr. W. Fildermann megbetegedé-sének híre az egész ország zsidósága köré-ben mély részvélet keltett, naponta hosszú táv-iratok és levelek érkeztek a hiltközség és a zsidó szervezetek részéről, amelyek az elnök állapotáról érdeklődtek. — Magunk részéről örömmel adunk hírt arról, hogy dr. W. Fil-dermann tul van minden veszélyen és állapota már teljesen kielégítő.

— Dr. Löw Immanuel, szegedi fő-rabbi 80 éves. Szeged. — Január 20-án töltötte be dr. Löw Immanuel, szegedi főrabbi főrendiházi tag, a magyar zsidóság legkiemel-kedőbb vezérférfia, 80 éves születésének év-fordulóját. 1878 óta, mint nagynevű édesapja utódja tölti be főrabbi-székét. Születési évfor-dulója alkalmából a breszlai „Monatschrift” ünnepi kiadásban jelent meg és 400 oldal-as füzetben adja a főrabbi életrajzát és nyomta-lásban megjelent tanulmányait.

Palesztinai hírek

Az 1933-ban a legálisan Palesztinába vándorolt zsidók száma meghaladta a 30.000-et.

Az amerikai Mizrahi kampányt kezdett egy 200.000 dolláros alap megteremtésére — a palesztinai vallásos intézmények céljaira.

Az Arlosoroff elleni merénylet ügyében folytatott vizsgálat mindinkább zsákutcába kerül. A napokban Kuperstein mérnök, Schermeister rendőr újra eskü alatt vallották, hogy Arlosoroffné rögtön a gyilkosság után a Kante-Dan penzióban kijelentette, hogy férjét arabok ölték meg. Arlosoroff és vallomásának a jegyzőkönyve azonban érthetetlen okokból eltűnt.

Az amerikai zsidóság egy Rasi nevű kolóniát létesít Palesztinában, amelyen főként a nagy „Rasi” unokái fognak letelepedni. Amerikában ugyanis van egy egyesület, amelynek tagjai mind „Rasi” leszármazottjai és számuk meghaladja a 10.000-et. Így többek között Ocks Adolf, a „New York Times” kiadója, Jakob Landau az ITA igazgatója, valamint Meir Berlin rabbi is Rasi leszármazottja.

A genfi nemzetközi munkahivatal legutóbbi bulletinjá, amely az összes államok munkaviszonyaival foglalkozik. Palesztina munkáskérdését is részletesen ismerteti. Jellemző azonban, hogy míg a többi összes államok munkaviszonyainál az 1932-33-as periódusban a munkanélküliség csökkenéséről számolt be, addig éppen Palesztinában a munkanélküliség emelkedéséről közöl számadatokat. Természetesen a munkahivatal által nyilvánosságra hozott fiktív számok és statisztikák a palesztinai kormánytól erednek, amely a „munkanélküli” meghatározást teljesen önállóan, a nemzetközi szokástól eltérően, állapítja meg. A palesztinai kormány ugyanis „munkanélkülieknek” tekinti a szegényebb arab fellaciokat és a beduinokat is. Így olyan mesterséges munkanélküliséget konstruál számokban, amely a valóságban egyáltalán nem áll fenn. Sőt Genfben is tudnak arról, hogy a Palesztinában működő nagy iparvállalatok állandó munkahiánnyal panaszkodnak. Ugyanez áll a mezőgazdasági munkások tekintetében is.

Bodilly jaffai bíró két 17 éves fiatalembert, akiket a telavivi zavargások során tartóztattak le, szabadlábra helyezte. A vizsgálatot a többiek ellen tovább folytatják. Kaisermann védő kijelentette, hogy a tettesek ellen nem lehet a 23. § értelmében eljárni, amely 2 évig terjedő fogságot ír elő, hanem a 34. szakasz szellemében, amely mindössze 3 hónapig terjedő fogságot szab meg.

A palesztinai német segélybizottság közlése szerint eddig 12.000 fontot gyűjtöttek össze a palesztinai zsidóság körében a német menekültek segélyezésének céljaira.

Pardess, Channah és Karkur között, Chedera környékén egy mezőgazdasági középiskola létesült.

A „Falastin” közlése szerint a szovjet konstantinápolyi kereskedelmi képviselője és egy jaffai arab nagykereskedő között eredményes tárgyalások folytak le Oroszország és Palesztina intenzívebb kereskedelmi kapcsolatának kimélyítése érdekében. A megállapodás szerint Oroszország nagyobb mennyiségű narancsot importál Palesztinából, míg Palesztina is átvesz egy bizonyos mennyiségű orosz gyártmányú terméket.

Tel-Awiwban hosszas tárgyalások eredményeként egy egyesült munkaközvetítőhivatalt és egy választott bíróságot alakítottak, amelyekben az összes pártok képviselői vannak és élén Meir Dizengoff polgármester, Rabbi Schapiro és J. Aranovitz a Hisztadruth executive képviselőjéből álló hármas bizottság áll. A hivatal fogja intézni a Tel-Awiwban előforduló összes munkaközvetítéseket, úgy az építkezési, mint minden más szakmában. A hivatalban képviselve vannak a Hisztadruth, a Poale Mizrahi, a Revizionisták, a kézműves szövetség és a yemeniták. A munkaosztás egy meghatározott index alapján történik. A munkaadók fel lettek szólítva, hogy csak az iroda által közvetített munkásokat foglalkoztassanak. A munkahivatalt a telavivi városi hatóságok is hivatalosan elismerték.

A január 16-ára a palesztinai kormány engedélyezte a Ramandan ünnepek megtartását, amelyet az arab executive nagyarányú tiltakozó demonstrációkkal kívánt összekötni a palesztinai zsidó bevándorlás ellen. A palesztinai hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket az esetleges rendezavarások elfojtására. A kormány többek között szükségrendeletet bocsátott ki, amely a rend és a nyugalom fokozottabb biztonságát kívánja szolgálni. A legújabb jelentések arról számolnak be, hogy január 16-ika a legteljesebb rendben és nyugalomban telt el az egész országban. Az ünnepeken csak igen kevés számban vettek részt az arabok. — A palesztinai rendőrség a tervezett demonstrációval kapcsolatban számos arab vezető személyiséget vett őrizetbe, dacára annak, hogy az arab vezetők kijelentették, hogy személyükben garantálják a rendet.

Egyesületi hírek

A Brith Hanoar Hamizrachi ötödik konferenciája, a következő ügyvezetőséget választotta az ország-részi szövetet élére. Elnök: Just Mose, Oradea. Al-elnökök: Neumann Jenő Cluj és Silberger Lajos Cehul. Executive elnök: Izrael Albert, alelnök: Feldmann Nándor, tagok: Koffler Mose, Wieder Sámuel, Friedmann Mose, Gileady Klein Dávid Cehul, Kohn Ilichok Huedin, Stern Z. és Seomovits P.

A tárgumuresi Wizo közgyűlése. Január 10-én tartotta meg a tárgumuresi Wizo rendezévi tisztújító közgyűlését az Avoda klubban, igen nagy érdeklődés mellett. A gyűlést Simon Mártonné elnöknő nyitotta meg.

Izsák Jánosné felolvasta a jegyzőkönyvet, amely után Schöfler Bernátné ügyvezető tartott részletes beszámolót a múlt évi munkáról.

Ausländer Sándorné a Wizo pénztár múlt évi helyzetét ismerteti, Izsák Jánosné óvoda pénztárnok az óvoda pénzügyi helyzetéről tart beszámolót. A közgyűlés megadja a felmentvényt a tisztikarnak. Jelölő bizottságot küldenek ki: Dr. Gherman Györgyné, Krämer Sándorné. Senensleb Jenőné és Rosenfeld Eliséva személyében. A jelölőbizottság a következő tagokat ajánlja megválasztásra:

Elnök: Simon Mártonné, társelnökök: Schwartz Dezsóné, dr. Löveasteln Lajosné, ügyvezető: Schöfler Bernátné, alelnökök: dr. Fried Nándorné, Klein Miksáné, titkár: Fleischmann Arminné, jegyző: Izsák Jánosné, pénztárnok: Ausländer Sándorné, ellenőrök: Hübner Lajosné, Vas Albertné, sajtóreferens Better Sándorné. Óvoda-bizottság: Fodor Gyuláné, dr. Czitrom Lázárné, Grosz Ignáczné, Révész Zsigmondné és Weisz Elekne. Pénztárnok: Izsák Jánosné, Kultur-bizottság: Dr. Berner Mórné, Gáll Istvánné, Schwarz Magda, Vigalmi-bizottság: Fodor Miksáné, Helmer Józsefné, Léb Henrikné, Sándor Mórné, Keren Kajemeth biztós: Rosenfeld Eliséva, K. H. biztosok: Izsák Jánosné, Schöfler Bernátné, Palesztina bizottságba delegálva Fleischmann Arminné Szervezeti- és propaganda-bizottság: Braun Nándorné, Fritsch Izsoné, Friedmann Márkné, Léb Samuné, Ifju-Wizo delegáltak: Fleischmann Arminné, Kohn Mártonné, Schöfler Bernátné. Választmány: Fritsch Józsefné, dr. Gherman Györgyné, Goldstein Ernőné, Goldstein Samuné, dr. Erdélyi Emilné, dr. Hirsch Gusztávné, dr. Hirsch Simonné, Horvát Lázárné, Kovács Aronné, dr. Gidáli Ilésné, Haim Hermanné, Krämer Sándorné, Kohn Dávidné, Németh Akosné, Révész Béláné, Reder Ferencné, Rosenfeld Jenőné, Schwarz Magda, Simon Samuné, Simon Magda, Senensleb Jenőné, Senensleb Béláné, Vas Baba, Fleischner Zoltánné, Weisz Gyuláné. Az előterjesztett tisztikart egyhangulag megválasztották. Elnök és megköszönni a bizalmat és vázolja a Wizo jövő munkáját. Az új tisztikart az izr. Noegylet nevében Rosenfeld Jenőné elnöknő üdvözli, a helyesogort üdvözletét dr. Löwy Miklós tolmácsolja Kohn Mártonné a KKL nevében, Rosenfeld Eliséva a Young-Wizo nevében kíván sok sikert az új munkához. Ezzel a mindvégig lelkes hangulatu gyűlés véget ért.

— **Eljegyzés.** Fischer Chanele Hal meu és Markovits Gyula Simleul-Silvaniei jegyesek. M. k. é. h.

TELEGRAMÁ	
No.....	AZ ÖSSZES sorsjegyjátékosoknak
Prezentatã la..... Nr..... cl..... cuv..... data..... ora..... m.....	
Transmisã de..... data..... ora..... m..... timpul.....	
a IV. osztály huzása február 1, 2. stop ujitsa meg sorsjegyet stop még egy lépés és résztvehet az V. osztály huzásán hol 197 milló lei lesz kisorsolva 5.000.000, 3.000.000, 2.000.000 leies stb. nyereményekkel az Állami Osztálysorsjáték	

Az állami osztálysorsjáték szerencsés sorsjegyeit Erdély és Bánát területén a
 BANCA ILIESCU S. A. CLUJ árusítja
 Képviselet: Kollmann Kálmán, Oradea, Str. Avram Iancu 14

BORGOS Kelmefestést, vegytisztítást vállalok!

Bazárépület — Színházoldal Férfi és női ruhák szépen és olcsón végeztetnek!

Fiók-felvétel Holdas-templommal szemben, Piața Unirii 16. Fehérmű és gallértisztítást is vállalok!

MOZI

Teatrul Heyman Szinkör:

Szombattól: Egyiptomi éjszakák. Ramon Novarro és Myrna Loy a főszerepekben.

Filmpalace:

Péntek: Anny Ondra, az idei szezon legkedvesebb vigjátéka „Hoffman kisasszony meséi” (Szőke bestia).

Városi hirdetmények

Oradea város Gazdasági ügyosztálya, 40564/1933 sz. a. árlejtést hirdet, B. ncila P. Ioan prefektus által az „Apolló” palotában bérel III. emeleti lakásának 3 évre való bérbeadására. Zárt ajánlatok 1934 január 27-ig adandók be a Gazdasági hivatalhoz, Primăria I emelet 26 sz. szoba.

„FERRUM”

vaskereskedelmi részvénytársaság

ORADEA, Piața Mihai Viteazul 4/a
Telefon: 9-73.

Legolcsóbb bevásárlási forrás:
Vasárakban, zománcozott lemez-edény. Háztartási cikkek. Vizvezeték-felszerelések.
Kérjen árjegyzékét!

SZEGFÜ-cég vezetője MOCSÁRI
Írógépjavitó műhely
Bulev. Regele Ferdinand Telefon 693.
Bejárát a Pro Patria könyvkereskedésén keresztül.
Sokszorosítás, bármilyen írógépelés, mindenféle írógép-kellékek.
Eladók, veszek és cserélek!

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelnok, külföldi fonalak

Schulhof Emilné
„Orient” Szövőművészeti Iskola
Oradea, Str. Episcopul Ciorgariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvéttel gyorsan és pontosan eszközöltelek.

Háztartásában csakis a jó minőségű
„ROTHBART” felirású כשר SZAPPANT használja!
 Postal szétküldés!
 Az oradeai orth. rabbínatus felügyelete alatt.
 Gyártja: **ROHBART ADOLF EDE & Fia szappangyára, Oradea**

RÖVID HIREK

LODZ. A Leib Jaffe társaságában turnézó Lady Erlaigh, lord Melchet húgát hozzátartozói sürgősen telefonhoz hívták, hogy hogyléte felől érdeklődjenek. A londoni sajtó, ki nem derített forrásból ugyanis közölte, hogy Lady Erlaighot legyél revizionisták meg támadták s súlyosan bántalmazták. A Lady természetesen megnyugtatta aggodalmaskodó hozzátartozóit.

NEW-YORK. Chanuk akor nagyszabású ünnepséget rendezett az amerikai Maccabi szövetség a Square Gardenben. A meghívottak között jelen volt A. Einstein profésor és Lehmann new-yorki polgármester, aki beszédében a német zsidó menekültek segélyezését kérte a Maccabi szövetség tagjaitól. — Amerikában egy lítkos antiszemita szervezet működik „Euztingesek” néven, amely teljesen a német horogkeresztesek befolyása alatt áll. — Az amerikai Joint 1933 december végéig az Egyesült Államokban és Kanadában 1.310.654 dollárt hozott fel a német zsidóság segélyalapjára. A gyűjtési költség 8 1/2 %-ot emésztettek fel. Az előző eredményesen folyik tovább.

BECS. Bárány Géorg Rothschild, a bécsi Rothschildd bankház tagja, 57 éves korában elhunyt. Géorg Rothschild legidősebb fivére volt A. fens. Louis és Eugen Rothschilddok-nak.

BERLIN. Az amerikai német konzulátus jelentése szerint a Hitler kormány uralomra kerülése óta 1000 német zsidó vándorolt az Egyesült Államokba. — Az utóbbi időben Németországban egész sor új zsidó népiszkola létesült, mert a zsidó gyermekek számára ugyancsak lehetlenné van téve, hogy német iskolákba járjanak. — A porosz belügyminiszter szigorú rendelete értelmében az állami és városi hivatalokat legkésőbb 1934 január 31-ig teljesen ki kell tisztítani a zsidó tisztviselőktől. — Az árja kereskedők, akik zsidó üzletek vezetését átvesszik, mentesítve vannak az átvételi adóilletményekről. — Dr. Martin Stern gyógyszerész, feleségével és ennek nőtestvérével berlini lakásán öngyilkosságot követett el. Hátrahagyott leveleikben a német zsidóüldözést teszik megcsalékedettüknek indítókul. — A wiesbadeni bíróság Ludwig Frohwein hocheimi metszőt és fiát 2 havi börtönrre és 66 márká pénzbüntetésre ítélte, mert a rituális vágás elleni tiltalom dacára egészen augusztus közepéig rituálisan előírt módon végezték a vágásokat. — A január elsején életbelépett iró-íróvénym értelmében írói foglalkozást csak árja származásúak üzhettek. Kivételt képeznek a frontharcosok, zsidók csak zsidó lapoknál folytathatnak írói tevékenységet.

AMSZTERDAM. Az amszterdami sajtó a napokban hagyja el Einstein prof. legújabb könyve „Az én világnézetem” címen. A könyv, Einstein mintegy 18 tanulmányát hozza, amely a köv. tkező 5 részre van bontva: Hogyan látom én a világot, Politika és pacifizmus, Németország 1933, Zsidóság, — és Tudomány.

LONDON. A Leonard G. Montefiore elnöklte által megtartott Angió J. Association ülésén Sir L. Cohen, a J. C. A. elnöke élesen kikelt a német zsidóság jogfosztása ellen. Montefiore elnök kegyeletlen szavakkal emlékeztet meg a meggyilkolt Duca, román miniszterelnökről és felolvasta a miniszterelnök hozzá intézett legutolsó levelét, melyben többek között a következők állnak: „El vagyunk arra határozva, hogy a jogot és szabadságot minden kisebbségi polgárunk számára teljes mértékben biztosítsuk. De a rendet és nyugalmat is meg fogjuk őrizni minden eszközzel. Ez elsősorban az én kormányom célja”. A nagy számú hallgatóság részvétel adózott Duca miniszterelnök emlékének.

SZALONIKI. A görög kormány úgy nyilatkozott a sajtó képviselői előtt, hogy a nyomászó gazdasági viszonyokra való tekintettel nem adhat engedélyt a menekült német zsidók számára tömeges bevándorlásra, de egyéni letelepedési kérvényeket kedvezően fog elbírálni.

SZÓFIA. A bulgár zsidóság körében mozgalom indult egy segélyalap megteremtésére, amely a német zsidó gyermekek ipari és mezőgazdasági kiképzésének célját szolgálja. A bizottság célja, hogy a kiképzett német zsidó ifjakat Palesztinába helyezze el. Tekintettel a bulgáriai zsidóság súlyos gazdasági viszonyaira, legalább 50 ifju és leány 2 évi kiképzésének költségeit remélik felhozni. Egy ifju 2 éves kiképzésének költségei 75 fontot tesz ki.

SYDNEI. Az ausztráliai parlament a közelmúlt napokban több órán keresztül tárgyalta Adler dajer nek ügyét, aki nem akarta elismerni Viktoria állam főrabbiának fennhatóságát.

PÁRIS. A napokban 200 német zsidó menekült indult el Párisból Palesztinába.

VARSO. Rabbi Lewin, agudista szajnképviselőt nevezték ki Macdonald népszövetségi főbiztos mellé a német menekülteket segélyző nemzetközi bizottság tansácsába. — Két antiszemita hullám megátámadta Varsó Prága negyedének főrabbiját, Zewi Mendelschnt. A főrabbi súlyos sérüléseket szenvedett. — Mava községben megalakult az első agudista női hachszaratele. — Az újév kezdetével két új zsidó napilap indult meg Lengyelországban. Az egyik Vilnában jelenik meg „Frimorgn” címmel, míg a másik Brest-Litovskban „Polesier Tog” címen. — Több varsói zsidó áruházba ismeretlen tettesek üvegeket dobtak büdös folyadékokkal, míg egy esetben ecetsavval megtöltve, amelyek nagy károkat okoztak a tulajdonosoknak. A rendőrség a tetteseket a felszólított nemzetiszocialista szervezet tagjai között keresi.

— Nyiri Jenő, timisoarai híközségi elnök 60 éves jubileuma. Január 1-én töltötte be Nyiri Jenő a timisoarai hitk. és kuratóriumának elnöke hatvanadik születésnapját, mely alkalomból e hó folyamán a Zsidó Lyceum lélel emelő ünnepélyt rendezett, melyre megfésletette az elnök különösen sikerült portréját Kálmán László festőművésszel, az iskola nagyevőü rajzterárával. A fiu és leánycserkészek sorfala között vonult be az elnök lelkés óvációk közepette. A himnusz eléneklése után Márkus József dr. igazgató tartott szép beszédet, melyben példának állítja az ifjuság elébe az intézet kuratóriumának elnökét, Nyiri Jenőt, majd méltatja az iskola alapításakörül érdemeit. A beszéd után lehullt a lepel a gyönyörű képről. A tanulók részéről Hammer György IV. osztályos tanuló és Klein Emilia I. osztályos növendék virágcsokor átnyújtásának kíséretében kívántak erőt és egészséget a további munkához. Az iskolai előjáróság nevében Jakóbi Kálmán dr. iskolaszéki elnök, szépen felépített meghangu beszédében köszönti az elnököt. A józsefvárosi orihodox híközség nevében Löffler Béla hitk. elnök hosszabb beszédben méltatja Nyiri érdemeit és szerencsekívánatait tolmácsolja. Meleg ünneplés közepette lépet Nyiri vezérigazgató a szószékre és meghatóltan köszönte meg a nem várt ünneplést. (K. E.)

— Az öngyilkos sevljusi bankigazgató még halála órájában is jótékonykodott. Megirtuk, hogy az elmúlt héten öngyilkos lett Krámer Mór sevljusi bankigazgató, akiről most ujabbán azon nemes vonást is megírják nekünk, hogy az öngyilkosságát megelőző órában felkereste mindazokat a szegény zsidó embereket, akiknek minden csütörtökön bankjában helipénzt szokott adni és elhozta nekik a helipénzüket. Amidőn ezek csodálkoztak, hogy ezt miért teszi, erre azt válaszolta, hogy elutazik messzire és sohasem tér vissza Sevljusra. Két órával később állott szívevel találták meg rokonának kertjében.

— Amerika a horogkereszt ellen. New-york. Samuel Untermayer kezdeményezésére, megalakult a „Náci-ellenes liga, az emberi jogok védelmére”, amely a nemzetiszocialisták zsidó izgatásai ellen vessz fel a harcot. A liga megalakulása nagy viszhangra talált egész Amerikában. Vezetőségében benne vannak: Samuel Untermayer, Rabbi Abba Hillel Silver, Victor Dawling, a felebbviteli bíróság volt elnöke, Tompskins Artur bírós. James Gerard, Amerika volt németországi nagykövete, Ab Cahan főszerkesztő, Jacob Fischmann, dr. A. Korálnik, stb. Untermayer vizsgálatot vezetett be a német náci amerikai működésének leleplezésére, akik legutóbb egy provokáló röpcédulát bocsájtottak ki a következő szöveggel: Bojkotáljátok a keresztényeket — vásároljatok csak zsidónál! Céljuk az volt, hogy kompromitálják az amerikai zsidóságot és igazolják a saját munkájukat. A liga vizsgálatainak eredményeit az amerikai Kongresszus rendelkezésére bocsájtja tanulmányozás végett.

— Véres konfliktus a Hisztádrut és a revizionista munkások között Haifában. Haifából jelentik: Az elmúlt kedden Haifán munkássztrájk tört ki azért, mivel két revizionista vállalkozó Weidenfeld és Lewin, akik 70 munkást foglalkoztatnak, megtagadták a kollektivszerződés aláírását a Hisztádruttal és nem akarták munkásaikat Poale Cion munkásokkal kicserélni. A Hisztádrut munkások egyidejűleg megtámadták a revizionista munkásokat és egy négy napos, időközönként megszakított harcokban, több mint 30 súlyosan sebesült revizionista lett áldozata a rohamozásnak. Az uccai harcok közepette leromboltak két épületet is. A revizionista vendéglő romokban hever. A hisztádrutisták behatoltak a házakba, ahol revizionisták után kutattak, bántalmazták azokat és több lakást is elpusztítottak. A revizionista Unio főtitkára, Majrovičs súlyosan megsérült. A rendőrség 58 letartóztatást fogantatosított. A Waad Leumi a béke érdekében kérte a szembennéző feleket a harc feladására. A lérgyalások megindultak a Waad Leumi vezetése mellett és reméljük, hogy akkor, amidőn a zsidóságnak zárt egységre van szüksége, nem fognak a jövőben hasonló éretilen konfliktusok megisméllődni.

ZSIDÓ HUMOR ÉS KISZSIDÓ TÖRTÉNETEK

„Jól prédikáltam”

A sanded híres R. Chajim egyszer a Tóra ünnepén magához hívatta a község leggazdagabb zsidót kidusra. Az asztalon bor, sütemény dusan volt. R. Chajim jó ünnepet kívánt a híveknek és leült. A hívek áhitait várták a kidust. A rabbi azonban így kezdte:

— Fiatalabb koromban ilyenkor éles talmudi magyarázatokkal szoktak benneteket fogadni. Most, öregségemre, nincs erre erőm. Csak egy rövid dolgot mondok el nektek.

A hívek feszülten figyeltek.

— Tudjátok hát, — folytatta R. Chajim — hogy ezer forintra van szükségem szegényeim számára. Közeledik a tél és nem lehet a dolgot halasztani. Nem mondok addig kidust, amíg ki nem veittek magatokra a pénzt, majd az ünnep után este elhozzátok.

R. Chajim ezután felkelt az asztaltól. A hívek pedig összeállították a kívánt summát és megígérték, hogy ünnep kimenetelekor elhozzák a caddíknak. Ekkor R. Chajim visszatért az asztalhoz és megszentelte az ünnepet a boros serleggel.

— Ezen az ünnepen — mondotta később — tartottam a legszebb prédikáciomat.

„Ilyen egyszerű dolgok”

A prágai R. Jeczele magyarázta:

A Talmud szerint az Ur ráborította Izrael feje fölé a Szinaj hegyét és szólt: „Ha elfogadjátok a Tórá, jó, ha nem, itt lesz a sirotok”. — Hogyan egyeztethető ez a talmudi mondás a Bibliával, amely szerint Izrael fiai azonnal azt felelték a Szinaj előtt, hogy „megtesszük és meghallgatjuk”?

A felelet a következő:

Mikor Mózes azt mondta Izraelnek, hogy az Ur maga leszáll a Szinaj hegyére és Tórá fog hallani, azt hitték, valami éleseszű pilpult fognak hallani, mely megkülönböztetéseket, szép chaszidikus szavakat. Erre felugrottak mind és kiáltották: „megtesszük meghallgatjuk!” Mikor azonban a Szinaj elé értek és hallották: Ne lopj, ne öl, ne paráználkodd, elkezdtek fiantorítani az orrukat: ilyen egyszerű dolgokat nem érdemes végighallgatni, ez legföllebb a tudatlan tömegek való. Erre egyenkint kezdtek elsonpolyodni. Ekkor történt, hogy az Ur föléjük borította a Szinaj hegyét és kényszerítette a Tóra elfogadására...

A bűn

A hittanórán a tanító felleszi a kérdést: Milyen bűnt követtek el Jakob fiai?

Midőn a tanítványok megadják a kelyes feleletet, hogy Jakob fiai eladták József fivérüket 20 ezüst dénárért, a tanító azt kérde, hogy mi járult még ezenkívül Jakob fiainak gonoszságához és mi tette tetűket még súlyosabbá? Hosszu ideig csend van, végül azonban az élelmes Móricka most is feltalálja magát és azt mondja: Bűnüket az tette még nagyobbá, hogy igen olcsón adták el testvérüket.

„Örökös állás”

A chelmi község nevezetességeiből való a következő eset: Chelm völgyben fekszik és a hívek féltek, hátha megjön a Messiás és nem veszi őket észre. Hiszen reggelente elmondják az imában: „Ha késik is, mindennap várom, hogy eljön”. Talán ellovagol majd a dombokon és elfelejt letekinteni reájuk is. Elhatározták tehát, hogy őri állítanak az egyik domb tetején, aki folyton figyel, nem jön-e a Messiás és ha észreveszi odaful hozzá, figyelmezteti, hogy lent a völgyben is vannak reá váró hívek és a chelmiek is vele akarnak menni. Az őri sokáig teljesítette szép hiválását, később azonban elment a rabbihoz panaszkodni, hogy igen kevés a fizetése, nem állhat a dombon heti két rubelért. Mire a rabbi így nyugtatta meg: „Igaz, hogy a fizetésed kicsit kicsiny, de ezzel szemben örökös állásod van, amit még gyermekek, unokád, dédunokád is örökölhet tőled”.